

OTETTAVAT KUVAT**Kuva 1** - yleiskuva sankarihautausmaasta

Kuva mieluiten yläviistosta niin, että kaikki hautapaikat näkyvät.

Kuvakulma valitaan niin, että pääpaino kuvassa tulee nimenomaan itse sankarihautausmaalle. Kirkot/kappelit pyritään rajamaan pois.

Kuvat 1, 2, 3, ja 5 © Tapio Karjalainen

Kuva 2 - yksittäinen muistoristi/-laatta

Kullakin sankarihautausmaalla kaikki muistoristit/-laatat ovat keskenään samanlaisia yksilöiden sankarihautausmaan. Yksi tällainen kuvataan.

Tässä kuvassa on hyvää se, että siihen on saatu mukaan myös kukkia. Valittu aukko tuo esille pääkohteen luoden sille hyvän taustan pehmeästi piirtyvien toisten ristien muodossa.

Kuva 3 - muistomerkki

Kuvassa on hyvää se, että rajauksella huomio kiinnittyy nimenomaan itse muistomerkkiin.

Etualan ristit korostavat kuvan sanomaa ja antavat sille syvyyttä.

Kuva 4 - yleiskuva sankarihautausmaasta ympäristöineen

Myös yleiskuva sankarihautausmaasta ympäristöineen otetaan. Mikäli se esimerkiksi sijaitsee veden äärellä, vesi pyritään saamaan mukaan kuvaan.

Useimmiten kyseeseen tulee kuva, jossa myös kirkko/kappeli ja muuta hautausmaata näkyy.

Tässä tapauksessa kohde sijaitsee erillään ja yleiskuvassa näkyy kohdetta ympäröivä metsä. © Ari Haimi

Kuva 5 - muu muistomerkki

Sankarihautausmaalta voi löytyä muitakin sankarivainajiin liittyviä muistomerkkejä. Nekin kuvataan. Varsin yleinen Karjalaan jääneiden muistomerkki ei kuulu kuvattavien joukkoon.

Kuva otetaan mielellään suoraan edestä. Mikäli tausta on häiritsevää, käytetään isompaa aukkoa. Paremman taustan saamiseksi kuvakulma voi olla myös toinen, mutta muistomerkin tekstin pitää olla helposti luettavissa.

Kuvattaviin kohteisiin kuuluvat vain talvi- ja jatkosodan vainajien haudat ja muistomerkit, eivät vuoden 1918 vainajien vastaavat.

KUVAUSOHJEITA

Kuvaukset on suositeltavaa suorittaa heinäkuun puolivälin paikkeilla, jolloin istutukset ovat rehevimmillään. Tuossa toki on jonkin verran pelivaraa. On sovittu, että kesällä -17 voi vielä tehdä paikko-/täydennyskuvauksia, mutta tavoitteena on, että suoritamme kuvaukset jo kesän 2016 aikana.

Tätä kirjoitettaessa on jo kevät -17. Kuvat pyydetään toimittamaan heinäkuun loppuun mennessä.

Kuvauspaikalla oltaessa voi ujostelematta pyytää paikalla olevaa henkilökuntaa siirtymään pois kuvausalueelta. Mikäli työkoneita, kottikärryjä yms. näkyy kuvausalueella, henkilökuntaa voi häpeilemättä pyytää siirtämään sellaiset pois. Sama koskee hautausmaalla olevia vierailijoita. Heille kaikille voi kertoa kyseessä olevan Suomen kaikkien sankarihautausmaiden kuvaamisen - sitä kunnioitetaan.

Uusien hautojen paikat merkitään usein pitkillä puutikuilla, joissa on vielä maaliakin. Mikäli sellaisia on tu-
lossa kuvaan, ne kannattaa repiä maasta irti kuvauksen ajaksi.

Osa kuvaajista joutuu matkustamaan pitemmänkin matkan kuvauspaikalle, eikä kuvausolosuhteille tuolloin
voi mitään. Heinäkuussa valo voi olla häiritsevän kovaa ja varjot syviä. Mikäli näin käy kuvien huippuvaloa
toivotaan tasattavan ja varjoja avattavan kuvia kehitettäessä.

Käytettävät kuvakulmat ja kalusto voidaan valita valmiiksi jo etukäteen lähellä sijaitseviin kohteisiin tutus-
tuttaessa. Mikäli suinkin mahdollista kuvauskohteissa voi käydä useampaankin kertaan eri vuorokauden
aikoina ennen varsinaista kuvausta.

Edullisin valo kuvalle 1 ei välttämättä ole se edullisin valo kuvalle 2 jne. Salamaa apuna käyttäen muisto-
merkistä voi saada sen parhaan kuvan vastavaloonkin, mutta isompia kokonaisuuksia ajatellen vastavallo ei
ole se helpoin vaihtoehto.

Vaikka sankarivainajahautausmaa olisikin perustettaessa ollut uusi, on sen ympärillä olevalla puustolla ollut
aikaa kasvaa jo 60 vuotta. Mitä vehreämpi hautausmaa, sitä enemmän varjoja lankeaa hautojen päälle. Var-
jot voivat myös luoda hyvää pintaa ja syvyyttä kuviin, mutta niiden liikkumiseen kuvausalueella on hyvä tu-
tustua jo etukäteen, eivätkä ne saisi olla liian syviä.

Rawin käyttäjien toivotaan poistavan objektiivin virheet kuvista. Horisonttiahan näihin kuviin ei useimmiten
saa, mutta jotain kuvassa keskeisessä asemassa olevaa elementtiä hyväksi käyttäen kuvan voi useimmiten
oikaista joko vaaka- tai pystysuunnassa.

Uusimpien kuvankäsittelyohjelmien käyttäjien toivotaan tekevän kuvaan myös mieleisensä perspektiivikor-
jauksen.

Kuviin voi halutessaan lisätä kuvaajatiedon tietojenkeruulomakkeen välilehdellä ”Kuvien nimet”.

Kaikki kuvat otetaan vaakoina sivusuhteen ollessa kolme x kaksi. Käsitellyn kuvan pitkä sivu on tasan 3000
ja lyhyt tasan 2000 pikseliä. Resoluutio on 300 pistettä tuumalle.

Kuvat toivotaan toimitettavan ilman kuvaajien omaa metadataa.

Ongelmana tässä projektissa on se, että sankarihautausmaiden määrä saadaan selville vasta tämän projek-
tin päättyessä. Siksi on hyvä tarkistaa paikallisesta seurakunnasta, että kaikki seurakunnan alueella olevat
sankarihautausmaat oikeasti ovat mukana saamassanne listauksessa.

Mikäli löydätte omalta kuvausalueeltanne listauksesta puuttuvan sankarihautausmaan, kertokaa siitä allekirjoittaneelle ja saatte uuden tietojenkeruulomakkeen. Mikäli joku kohde puuttuu kokonaan tai on "vain" muistomerkki, merkitkää se tietojenkeruulomakkeeseen - myös tällaiset muistomerkit kuvataan.

Kuvausten edetessä ilmaantunutta UUTTA TIETOA kohteista

Osa sankarihautausmaista on eri syistä jaettu kahteen osaan; toinen talvi-, toinen jatkosodan vainajille. Myös tilan tarve on voinut osoittautua ennakoitua suuremmaksi ja osa vainajista on haudattu toisaalle saman hautausmaan sisällä.

Nämä kumpikin kuvataan omina hautausmainaan.

Mikäli törmäätte tällaisiin järjestelyihin, ottakaa yhteyttä allekirjoittaneeseen ja saatte paluupostissa täydennetyn tietojenkeruulomakkeen. **Jo yhteyttä ottaessanne** kertokaa, mistä vainajista milläkin hautausmaalla on kysymys so talvi-/jatkosota/sekä että.

Kuvien nimeäminen

Seuranne oma tietojenkeruulomake tulee esitetäytettynä kuvauskohteiden nimien osalta. Nimetkää kuvanne niiden mukaisesti. Mikäli esim. kuvan 5 muuta muistomerkkiä ei kohteessa ollut, merkitkää kuvan nimen tilalle "ei_ole".

Kuvien toimittaminen

Seurat kokoavat kuvaajiansa kuvat keskitetyksi ja toimittavat ne mieluiten yhtenä pakettina täytetyn tietojenkeruulomakkeen kera Salmisen Pekalle käyttäen osoitetta "materiaalit@sksl.fi".

Kuvat toimitetaan allekirjoittaneelle esim. WeTransfer-, Dropbox- tai muun vastaavan –palvelun avulla.

WeTransfer on se kaikille helpoin vaihtoehto ja sen kautta kulkee 2 gigaa kerralla.

WeTransfer-palvelun käyttöohjeet viimeisenä tässä tekstissä.

Kuvat voi toimittaa myös sähköpostilla, mutta tuolloin yksittäisen viestin liitetiedostojen yhteenlaskettu koko on pidettävä alle 25 megatavun ja homma on kaikille hankalaa. Sähköpostilla kuvia lähetettäessä laitakaa ensin meili ja kysykää, onko ajankohta meilin lähettämiseen sopiva, kiitos!

Kuvien säilyttäminen

Alkuperäiset kuvat tulee pitää tallessa vuoden 2021 loppuun asti.

Kuvien tekijänoikeudet

Tekijänoikeudet omistaa kuvaaja, mutta Kaatuneiden Muistosäätiöllä on oikeus käyttää kuvia vapaasti omissa julkaisuissaan mukaan lukien internet sekä yhteisissä projekteissa muiden yhteistyötahojen kuten lehdet, tv-yhtiöt ja kirjankustantajat kanssa. Kuvien luovuttaminen kolmannelle osapuolelle on kielletty.

KERÄTTÄVÄT TIEDOT

Kuvattavan sankarihautausmaan virallinen nimi pyydetään tarkistamaan seurakunnasta. Tämän projektin käytössä oleva data on 90-luvun alusta, jonka jälkeen suuri määrä itsenäisiä kuntia on kadonnut kartalta. Esim. Kuusankoski, jonka alueella sijaitsee "vanha hautausmaa" on liitetty Kouvolaan, jonka alueella myös sijaitsee "vanha hautausmaa".

Näissä papereissa Kuusankosken vanha hautausmaa kulkee nimillä: "Kouvola / Kuusankoski, vanha hautausmaa" ja "225_kouvola_kuusankoski_vanha_hautausmaa_01.jpg".

Seurakunnasta kysyttäviä asioita ovat myös:

- hautausmaan perustamisvuosi, sen suunnitelleen arkkitehdin nimi ja hautapaikkojen määrä.
- muistomerkin suunnitelleen kuvanveistäjän nimi, muistomerkin nimi ja sen paljastamisvuosi.

Sankarihautausmaan sijaintitieto

Tätä tietoa ei kaikkien sankarihautausmaiden osalta ole. Tapoja saada selville pyydetty koordinaatit on useita, eikä puhelimeen/tablettiin tarvitse tämän takia navigointiohjelmaa asentaa. Käytettävä koordinaatisto on WGS84.

Ohjeet koordinaattien löytämiseksi kotikoneella, kun sankarihautausmaan sijainti on tiedossa.

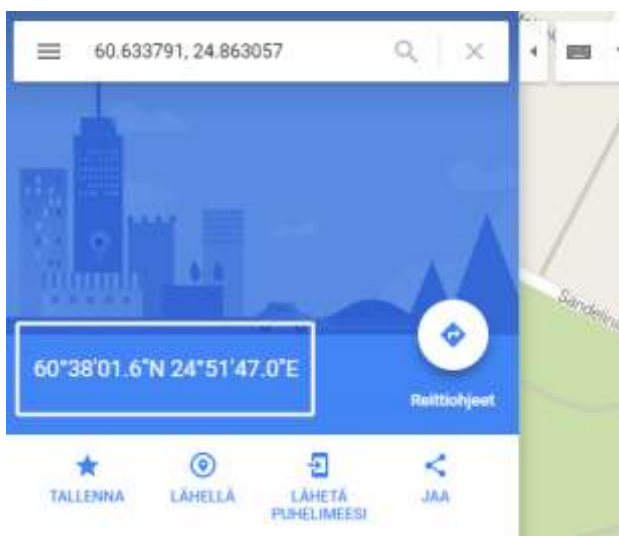
1) Avaa selaimen Google Maps

2) Siirrä karttaa niin, että siinä näkyy haluamasi sankarihautausmaa. Klikkaa hiiren kakkospainikkeella karttaa hautausmaan kohdalta. Esiin tulee valikko, jonka puolestavälistä löytyy vaihtoehto: "Mitä täällä on?"

Valitse se ja näytön alareunaan ilmestyy pieni ikkuna, jossa alimpana näkyvät paikan koordinaatit:

Vie hiiri koordinaattien päälle ja klikkaa niitä. Näyttö päivittyy ja sen vasempaan yläkulmaan ilmestyy oikean näköinen laatikko:

Hakemasi koordinaatit - 60°38'01.6" N 24°51'47.0"E - löydät kuvan kaupunkisilhuetin alapuolelta. Yllä olevassa kuvassa ne on karsinoitu valkoisella. Koordinaatit ovat tekstiä, joten ne voi maalata hiirellä, kopioida ja suoraan liittää tiedonkeruulomakkeelle.

Ohjeet koordinaattien löytämiseksi puhelimella sankarihautausmaalla oltaessa.

Asenna puhelimeesi kotimainen **112 SUOMI** -sovellus. Se voi olla aiheellista asentaa puhelimeen hätätilanteen varalta muutenkin. Ohjelma on tehty nimenomaan yleiseen hätänumeroon 112 soittamista varten ja kun sillä soittaa se välittää hätäkeskukselle soittajan tarkan sijainnin. Avaa ohjelma kuvauspaikalla ollessasi ja näet pyydetyt hautausmaan koordinaatit.

Koordinaattien merkitseminen tietojenkeruulokkeeseen

Google Maps 112 Suomi

60°38'01.6"N 60°38.01

korvaa aste- ja minuuttimerkit pisteellä

60.38.01 60.38.01

Mikäli jotain kerättäväksi pyydettyä tietoa ei löydy, merkitkää tiedon kohdalle "ei_ole".

Kohtaan tarkka katusoitte antakaa myös postinumero ja -toimipaikka.

Seuranne nimi

Tietojenkeruulomakkeen välilehden "Kuvien tiedot" viimeisessä sarakkeessa on esitäytettynä seuranne nimi. Olkaa hyvät ja tarkistakaa, että se on siellä ja että se on oikein.

MUUTA TÄRKEÄÄ

Olkaa hyvät ja pyrkikää noudattamaan huolellisuutta näitä ohjeita seurattessanne. Tämän projektin yhteydessä otettavat valokuvat ja kerättävät tiedot toimitetaan Aalto-yliopistolle siellä luotua Sotasampo järjestelmää täydentämään.

Sankarihautausmaiden kuvista ja seurakunnista saatavasta datasta syntyy tietokanta, josta luodaan automatiikkaa hyväksi käyttäen mm. www-sivusto. Siksi on ensisijaisen tärkeää, että:

- kuvat toimitetaan vaakoina täsmälleen pyydytyssä 3000x2000px koossa. Vääränkokoiset kuvat joudutaan käsin korjaamaan ja jos e ei kuvan siitä kärsimättä onnistu, kuva joudutaan hylkäämään ja sen tilalle pitää pyytää uusi.
- kuvat nimetään annetun esimäärityksen mukaisesti. Muutoin voi käydä, että kuvaa ei lainkaan löydy tai järjestelmä näyttää väärän kuvan. Yksittäinen risti/laatta on aina kuva kaksi ja muistomerkki löytyy aina kuvasta kolme.

Sotasampo-järjestelmä perustuu samoihin 90-luvun alun paikannimiin, joiden mukaisesti kuvat tässäkin projektissa on nimetty, eikä niitä pidä muuttaa. Aiempaa esimerkkiä käyttäkseni: jos esim. Kuusankosken vanhan hautausmaan yleiskuva "225_kouvola_kuusankoski_vanha_hautausmaa_01.jpg" muutetaan muotoon: "225_kuusaa_vanha_hautausmaa_01.jpg" muutos voi jäädä kuvien vastaanottajalta huomaamatta ja aiheuttaa virhetilanteita lopullista tietokantaa luotaessa.

Tietojenkeruulomakkeessa on valmiit nimet viidelle eri kuvalle. Useimmilta jo kuvatuilta hautausmailta kaikki viisi kuvauskohdetta on löytynyt. Mikäli esim. kuvan 5 tarkoittamaa muuta muistomerkkiä ei kuvattulta hautausmaalta löydy, eikä sen nimeä lomakkeella muuteta muotoon: "ei_ole", sekin voi jäädä kuvien vastaanottajalta huomaamatta ja aiheuttaa virhetilanteita lopullista tietokantaa luotaessa.

Mikäli seurakunnasta ei löydy tietoa esim. muistomerkin suunnitelleesta kuvanveistäjästä, älkää jättäkö kohtaa tyhjäksi, vaan merkitkää siihenkin se "ei_ole". Mikäli seurakunnasta kerrotaan, että he eivät tiedä sankarihautojen määrää, heitä voi pyytää laskemaan ne tai ne voi laskea itse.

Kaikki toimitetut tiedot pyritään tarkistamaan ennen niiden luovuttamista Kaatuneiden Muistosäätiölle ja Aalto-yliopistolle. Lopullisessa tietojenkeruulomakkeessa on n.15 000 solua. Mahdolliset virheet on helppompaa havaita tiedot lähettävässä kuin ne vastaanottavassa päässä. Olkaa hyvät ja tarkistakaa, että kukin tietojenkeruulomakkeen sarake sisältää nimenomaan siinä pyydetyn tiedon.

Yhteistyöterveisin,
Sankarihautausmaat Suomessa -projekti
Suomen Kameraseurojen Liitto ry:n puolesta
Pekka Salminen
pekka.salminen@sksl.fi
materiaalit@sksl.fi

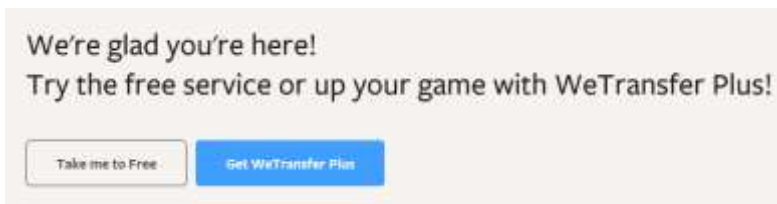
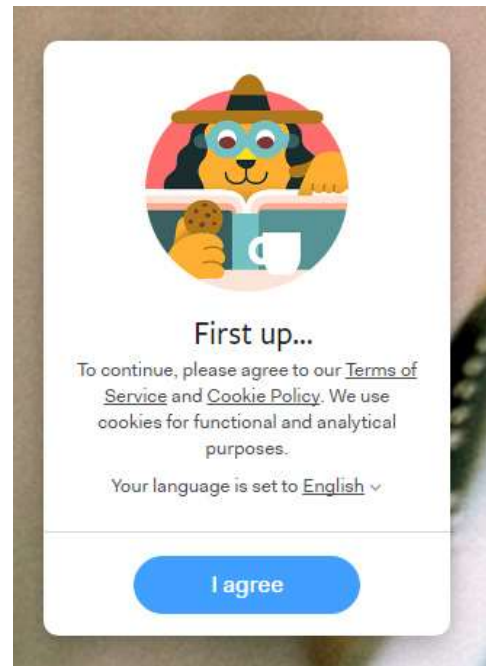
WeTransfer palvelun käyttäminen

Avaa selaimesi ja siirry osoitteeseen <https://wetransfer.com/>. Kyseessä on palvelu, jonka avulla voi ilmaiseksi siirtää tiedostoja aina kahteen gigaan asti kerrallaan.

Toisinaan pääset suoraan hyväksymään palvelun käyttöehdot. Niissä ei ole mitään ihmeellistä, miksi niitä ei voisi hyväksyä.

Valitse siis <I agree>

Kyseessä on sivusto, jonka tarjoaa myös kaupallisia palveluita. Mikäli et pääse suoraan hyväksymään oheisia palvelun käyttö-ohjeita, vaan näet alla olevan, valitse ensin <Take me to Free> ja seuraavaksi näytettävällä sivulla valitse: <I agree>

Palvelun toimintaperiaate on seuraava:

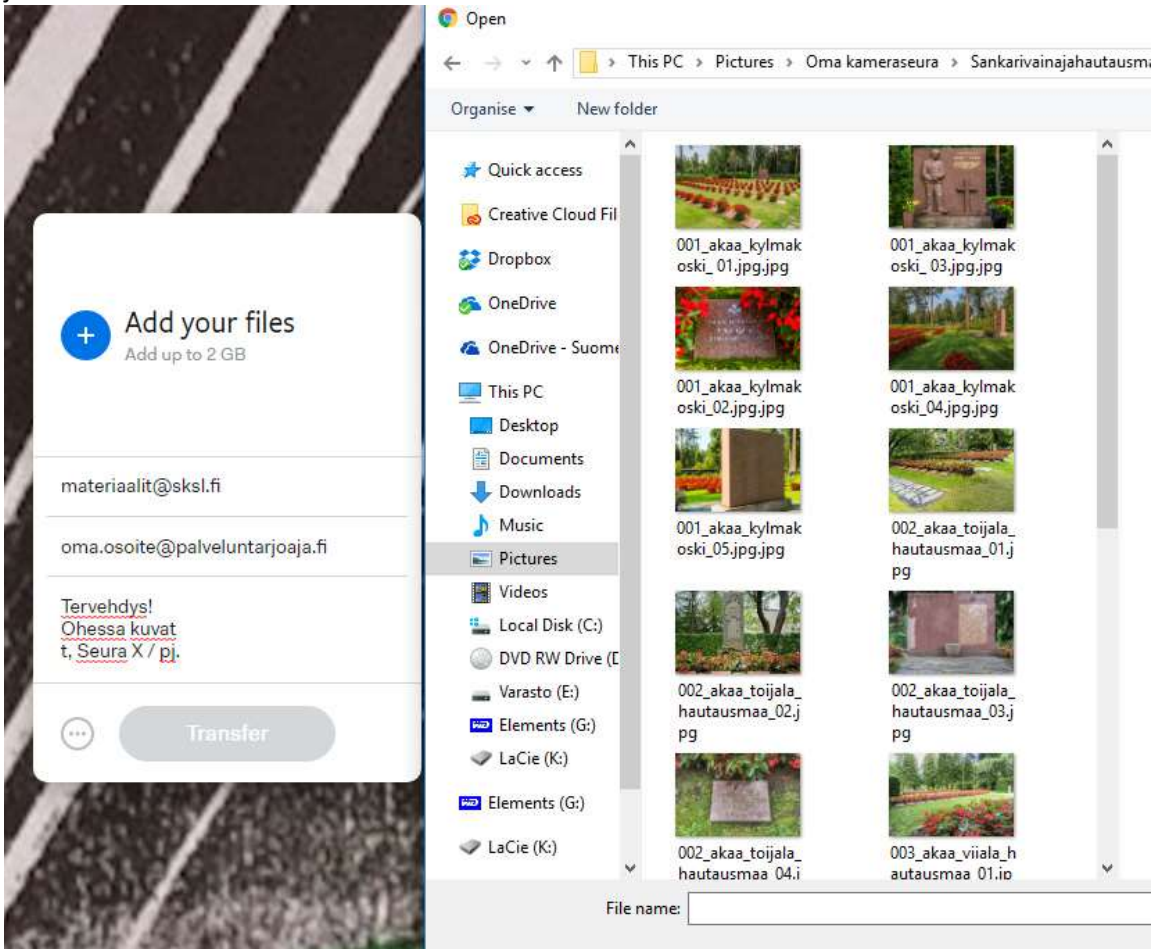
- 1) lähetettävät tiedostot valitaan
- 2) palveluille kerrotaan oma (Your email) ja vastaanottajan (Email to) sähköpostiosoitteet
- 3) kohtaan "Message" kirjoitetaan lähetettävien kuvien saate. Saatteesta on hyvä käydä ilmi se, minkä seuran kuvista on kyse ja lähettäjän yhteystiedot. Jos kuvat on nimetty pyydetysti, ei siihen muuta tarvitse runoilla.

Palvelu ei ymmärrä kovalevysi puurakennetta. Jos valitset lähetettäväksi kansion <Sankarihautausmaat>, mitään ei tapahdu. Sinun täytyy avata kansio klikkaamalla sen nimeä <Sankarihautausmaat> ja kansion sisällä valita kaikki ne kuvat, jotka haluat lähettää.

Palvelu osaa lähettää vain yhden kansion sisällön kerrallaan. Helpointa on, jos ensin kopioit kaikki lähetettävät kuvat samaan kansioon.

Jos kuvia ei ole nimetty niin, että niiden nimestä suoraan näkee, minkä hautausmaan kuvia ne ovat, älä sijoita kuvia samaan kansioon! Tässä tapauksessa on parempi lähettää ne kansio kerrallaan ja viestissä kertoa, mistä hautausmaasta juuri niiden kuvien kohdalla on kyse.

Alla olevassa kuvassa palvelulle on kerrottu oma ja vastaanottajan sähköpostiosoite. Saateviestikin on kirjoitettu.

Myös toiminto **<Add your files>** on valittu, jonka jälkeen omalla kovalevyllä on siirrytty lähetettävät kuvat sisältään kansioon.

Helpoin tapa valita kaikki kuvat on ensin kertaalleen klikata yhtä kuvaa ja sen jälkeen **<Ctrl>**-näppäintä alhaalla pitäen valita kirjain "A". Kaikkien kuvien päälle tulee sininen huntu, mikä tarkoittaa niiden olevan valittuja. Valitse vielä **<Open/Avaa>** ja olet valinnut lähetettävät kuvat.

Kaiken vaaditun tultua täytetyksi painike **<Transfer>** muuttuu siniseksi ja valitsemalla sen lähetät kuvasi.

Tämän jälkeen:

- 1) palvelu kertoo, kauanko kestää ennen kuin kuvasi on siirretty sen palvelimelle. Älä sulje selainta ennen kuin kaikki kuvat on siirretty.
- 2) saat sähköpostiisi viestin siitä, että kuvat on siirretty palvelun palvelimelle. Samassa yhteydessä vastaanottajalle lähetetään tieto siitä, että kuvasi on haettavissa,
- 3) saat viestin myös, kun vastaanottaja on hakenut kuvasi palvelimelta. Kaikki on tuolloin ok. Mikäli vastaanottokuittausta ei muutamaan päivään kuulu, ole hyvä ja lähetä sähköposti allekirjoittaneelle, kiitos!